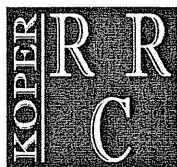

DELO NAŠIH ZAVODOV IN DRUŠTEV
 ATTIVITÀ DEI NOSTRI ISTITUTI E DELLE
 NOSTRE SOCIETÀ
 ACTIVITIES BY OUR INSTITUTIONS
 AND ASSOCIATIONS

MEDNARODNA DELAVNICA
 "EKOREMEDIACIJE V CELOSTNEM UPRAVLJANJU Z
 VODAMI V SREDOZEMLJU"

Regionalni razvojni center Koper
Centro regionale di sviluppo Capodistria
RRA Južna Primorska

V Fiesi je 29. in 30. oktobra 2002 potekala mednarodna delavnica z naslovom "Ekoremediacije v celostnem gospodarjenju z vodami v Sredozemlju". Z izrazom ekoremediacija označujemo uporabo naravnih in sonaravnih sistemov in procesov za zaščito in obnovo okolja. Dogodka v Fiesi so se udeležili predstavniki občin slovenske Istre, Ministrstva RS za okolje, prostor in energijo, lokalnih komunalnih podjetij, Zavoda RS za varstvo narave, lokalnega prebivalstva ter strokovnjaki z Vodnogospodarskega inštituta iz Ljubljane, podjetja Limnos kot tudi predstavniki METAP in GWP ter iz Republike Hrvaške: iz Istrske županije, univerze iz Zagreba in Hrvatskih vod. V okviru uresničevanja regionalnega razvojnega programa za Južno Primorsko je delavnico organizirala Regionalna razvojna agencija iz Kopra, finančno pa sta jo omogočila Mediteranski program za okolje (METAP) in Global Water Partnership (GPW).

Ob koncu delavnice, ki je bila osredotočena na reko Dragonjo, so udeleženci oblikovali naslednja priporočila:

Izhajajoč iz dejstva,

- da je povodje reke Dragonje območje izjemnih naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti, krajine, hidroloških in hidromorfoloških procesov ter mnogih,

pogosto nasprotujočih si razvojnih pobud, kar zahteva posebno skrben pristop h gospodarjenju z območjem;

ter ugotovitve

- da so bile za povodje Dragonje že doslej narejene ali se izdelujejo mnoge zelo kvalitetne strokovne podlage (vodnogospodarske osnove, inventarizacija naravnih vrednot in druge);

udeleženci delavnice priporočamo:

- da se na državni, regionalni in občinski ravni oživijo aktivnosti za zagotavljanje celovitosti vodnega režima, za zagotavljanje varovanja naravnih vrednot in ohranjanja biotske raznovrstnosti povodja ter za pripravo z njimi usklajenih prostorskih planskih in izvedbenih aktov;

- vzpostaviti je treba integralen pristop k planiranju in upravljanju s povodjem Dragonje, ki bo povezoval ključne vidike razvoja območja, kot so prostorsko planiranje in urejanje, razvoj podeželja, kmetijstva in turizma, ohranjanje narave, varstvo in upravljanje z vodami, vzpostavitev infrastrukture, predvsem tiste za varstvo okolja;

- organizacijska struktura za urejanje območja naj poveže vse ključne partnerje, predvsem Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Ministrstvo za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo, kmetijsko svetovalno službo, Zavod RS za varstvo naravo; občine Koper, Izolo in Piran, gospodarske akterje, kot so: upravljalca Sečoveljskih solin – podjetje Soline in Vinakoper; Regionalno razvojno agencijo, Ribiško družino Koper, predstavnike prebivalcev vasi v porečju; strokovne institucije, predstavnike iz R Hrvaške, ter druge zainteresirane partnerje;

- za ciljne skupine sodelujočih v celostnem upravljanju z vodami naj se pripravijo ustrezni informativni tečajji, pri čemer je program delavnice lahko dobra osnova za pripravo programov;

- v okviru meddržavne komisije za vode med R Slovenijo in R Hrvaško naj se izboljša pretok informacij z obeh stani meje do lokalnih ravni;

- prioriteto je treba pristopiti k problematiki čiščenja odpadnih voda, predvsem sanaciji onesnaževanja iz razpršenih virov (posebno pereč je problem mikrobiološke onesnaženosti) ob istočasnem varstvu vodnih količin in ohranjanju dobrega ekološkega stanja;

- pri urejanju območja naj se nakloni posebna pozornost sonaravnim ekoremediacijskim pristopom k razvoju dejavnosti in sonaravnim tehnologijam, tako da bi območje reke Dragonje postalo pilotni primer tovrstnega trajnostnega urejanja (tj. pristopa, ki enakovredno upošteva družbene, gospodarske in okoljske vidike). Uspešno izvedeni primeri naj se promovirajo v regiji in v celotni državi pa tudi širše - preko struktur Mediteranskega akcijskega programa (MAP) in METAP;

- v ta namen naj se prioriteto uredijo vzorčni objekti čiščenja odpadnih voda z ekoremediacijskim načinom za tipične primere onesnaževanja: razpršena poselitev,

turistični objekti, deponija odpadkov, oljarna; ti objekti naj se skupaj s tipičnimi naravnimi procesi samo-očiščevanja v dolini Dragonje predstavijo ob ekoremediacijski tematski poti in ob ustreznem informativnem gradivu (decembra 2002 je bila brošura tudi pripravljena in je zainteresiranim na voljo na Limnosu, kjer je tudi sedež GWP Slovenija).

- zaradi promocije in uveljavljanja v širšem prostoru Mediterana naj se nekatere od teh aktivnosti opravijo v okviru projekta MAP CAMP Slovenija.

**Slavko Mezek
Bogdan Macarol
Mitja Bricelj**

"OHRANIMO ŽELVO V SLOVENSKEM MORJU"

Morska želva kareta (*Caretta caretta*) je nedvomno ena najbolj ogroženih vrst Sredozemlja in razmeroma reden gost v našem morju, kar slovenski in tuji javnosti sicer ni znano. V slovenskem morju se redno pojavlja med aprilom in novembrom. Slovensko morje je pomembno predvsem kot prehranjevalno območje za mlade karete. Te se namreč v prvem obdobju hranijo s pelaškimi organizmi, zatem pa izključno z organizmi, ki živijo na morskem dnu. Plitvost slovenskega morja omogoča to spremembo v prehranjevalnih navadah tudi zelo mladim želvam in je zato za njihovo preživetje velikega pomena. Z ohlajanjem severnega Jadrana konec jeseni se želve selijo južneje, proti Kvarnerju in srednji Dalmaciji, del populacije pa verjetno celo zapusti Jadransko morje. Kareta je v Sloveniji zaščitena z *Uredbo o zavarovanju ogroženih živalskih vrst*, v habitatni direktivi EU je opredeljena kot prioritarna vrsta, uvrščena pa je tudi na seznam ogroženih vrst v okviru Barcelonske konvencije oziroma Protokola o posebej zavarovanih območjih in biotski raznovrstnosti v Sredozemlju.

Države podpisnice Barcelonske konvencije so zaradi njihove ogroženosti že leta 1989 sprejele akcijski načrt za varovanje sredozemskih morskih želv in s tem tudi karete (*Action Plan for the Conservation of Mediterranean Marine Turtles*). Načrt, ki je bil dopolnjen leta 1999, predvideva številne aktivnosti, ki jih v grobem lahko strnemo v naslednjih točkah:

- zakonsko varovanje morskih želv in upravljanje zavarovanih območij za njihovo varovanje,
- ohranjanje in upravljanje habitatov, pomembnih za ohranjanje morskih želv (območja gnezdenja, prehranjevanja, prezimovanja idr.),
- zmanjševanje smrtnosti, povzročene z ribolovnimi sredstvi, in preprečevanje uporabe morskih želv za prehrano oz. kot surovino (roževina),

Foto: T. Makovec

- vzpostavitev sredozemske mreže zavarovanih območij za morske želve,
- ozaveščanje in vzgoja,
- raziskovalno delo in monitoring,
- koordinacija aktivnosti.

Akcijski načrt predvideva tudi oblikovanje nacionalnih akcijskih načrtov, v katerih si posamezne države podpisnice postavijo osnovo za ustrezno dolgoročno načrtovanje aktivnosti v zvezi z varovanjem morskih želv.

Republika Slovenija uresničuje omenjeni akcijski načrt, prek piranske območne enote Zavoda RS za varstvo narave in piranskega akvarija Srednje pomorske šole v Portorožu, že od leta 1995, in sicer v delu, ki se nanaša na zbiranje podatkov o pojavljanju karete in označevanju ulovljenih in zatem izpuščenih osebkov. V zadnjih letih je bilo označenih in ponovno izpuščenih približno trideset želv, vendar pa so se navedene aktivnosti nanašale v pretežni meri na piranski del morja in ribičev. Da bi k sodelovanju pri obveščanju o ulovu pritegnili vse slovenske morske ribiče in tudi druge uporabnike morja, je Zavod RS za varstvo narave, Območna enota Piran, v sodelovanju z Ministrstvom za